

Kontrole i audyty w Starostwie Powiatowym w Dzierżonowie

oraz w jednostkach organizacyjnych Powiatu w latach 2019 – 2021

Biuro Audytu i Kontroli zostało wyodrębnione w strukturze organizacyjnej Starostwa Powiatowego w Dzierżonowie w 2010 roku. Pracownikami Biura są:

- kierownik biura – audytor wewnętrzny,
- główny specjalista ds. kontroli.

Oba stanowiska są od siebie niezależne.

Audyt wewnętrzny i kontrola stanowią narzędzia wsparcia działań Starosty służących do realizacji celów i zadań Starostwa. Dlatego zakres audytu i kontroli powinien być rozpatrywany w kontekście ich roli w kontroli zarządczej (w systemie Zarządzania) w Starostwie, która stanowi ogół działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy. Działania te są niezbędne i komplementarne wobec siebie.

Najprościej różnice pomiędzy kontrolą a audytem można przedstawić w sposób następujący – **kontrola** jest to porównanie stanu faktycznego ze stanem wymaganym, natomiast **audyt** jest to ocena czy stan faktyczny jest odpowiedni dla zapewnienia realizacji celów wraz ze wskazaniem kierunków niezbędnych zmian.

Kontrola polega na podejmowaniu przez kierownictwo wszelkich czynności zwiększających prawdopodobieństwo osiągnięcia ustalonych celów. Pojęcie systemu kontroli oznacza zintegrowany zbiór elementów i czynności kontrolnych wykorzystywanych przez jednostkę do realizacji jej celów.

Audyt wewnętrzny jest działalnością niezależną, obiektywnie zapewniającą i doradczą, której celem jest wspieranie kierownika jednostki w realizacji celów i zadań przez systematyczną ocenę kontroli zarządczej. Ocena ta dotyczy w szczególności adekwatności, skuteczności i efektywności kontroli zarządczej w jednostce. Audyt pomaga jednostce w osiągnięciu jej celów poprzez systematyczne i zdyscyplinowane podejście do oceny i doskonalenia

skuteczności zarządzania ryzykiem, kontroli i governance.

Audyt to narzędzie, które po pierwsze ma zapewnić doskonalenie kontroli funkcjonującej w jednostce. Po drugie obszar kontroli jest tylko jednym z obszarów, w których działa audyt wewnętrzny. Poniżej przedstawione zostały różnice pomiędzy audytem a kontrolą:

Rożnica	audyt wewnętrzny	kontrola wewnętrzna
Obszar działania	Obejmuje całość jednostki, a w szczególności obszary: <ul style="list-style-type: none"> • zarządzania ryzykiem, • kontroli wewnętrznej, • governance	Skupia się głównie na obszarze rachunkowo - finansowym
Cel działania	Poprawa przyszłych działań w szczególności w obszarach: <ul style="list-style-type: none"> • zarządzania ryzykiem, • kontroli wewnętrznej, • governance	Kontrola aktualnych działań dla zapewnienia : <ul style="list-style-type: none"> • prawidłowości, • rzetelności, • wiarygodności informacji finansowych
Sposób działania	W większości przypadków skupia się na ocenie ex-ante (<i>skupia się na ocenie funkcjonujących mechanizmów pod kątem określenia ich prawidłowości z punktu widzenia realizacji celów</i>)	W większości przypadków skupia się na kontroli ex-post (<i>skupia się na potwierdzeniu, że stan faktyczny jest zgodny z wymaganym</i>)

Audyty w Starostwie Powiatowym w Dzierżoniowie i w jednostkach organizacyjnych Powiatu w okresie 2019 – 2021

Audyt wewnętrzny działa w oparciu o przepisy zawarte w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych i rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 4 września 2015 r. w sprawie audytu wewnętrznego oraz informacji o pracy i wynikach tego audytu w oparciu o Międzynarodowe standardy praktyki zawodowej audytu wewnętrznego.

Audyty wewnętrzne przeprowadzane są na podstawie planów audytu. Prace w zakresie audytu wewnętrznego prowadzone przez audytora opierają się na ocenie ryzyka. Przeprowadzenie oceny ryzyka poprzedza przygotowanie takiego planu. W procesie ryzyka

wyróżnia się identyfikację obszarów ryzyka i analizę ryzyka. Identyfikacji ryzyka dokonuje audytor według własnej zawodowej oceny obszarów ryzyka, następnie wraz z kierownictwem Starostwa (starosta, wicestarosta, skarbnik, sekretarz) oraz kierowników jednostek organizacyjnych przeprowadzana jest analiza ryzyka. Na jej podstawie wybiera się obszary o najwyższym stopniu ryzyka, które są podstawą do określenia zadań audytowych na przyszły rok. W razie zmiany celów i zadań, lub w innych uzasadnionych przypadkach przeprowadza się audyt wewnętrzny poza planem audytu na wniosek Starosty, audytora wewnętrznego lub kierownika jednostki organizacyjnej w uzgodnieniu ze Starostą.

Zgodnie z Zarządzeniem Nr 3/2014 z dnia 21 stycznia 2014 r. w sprawie wprowadzenia Procedury zarządzania ryzykiem w Starostwie Powiatowym w Dzierżoniowie rok rocznie kierownicy komórek organizacyjnych są zobowiązani do przedstawienia rejestru ryzyk, w którym wskazują cele i zadania związane z działalnością swojego wydziału/biura na kolejny rok. Tworząc taki rejestr pod uwagę brane są priorytety budżetowe i zadania inwestycyjne zawarte w uchwale budżetowej. Na podstawie zbiorczego rejestru ryzyk określone są cele priorytetowe dla Starostwa Powiatowego w Dzierżoniowie na kolejny rok.

W latach 2019 – 2021 przeprowadzono 11 zadań:

1. Ocena funkcjonowania gospodarki finansowej ze szczególnym uwzględnieniem sprawozdawczości i prawidłowości wydatków:
  - w Zespole Szkół im. ks. J. Dzierżonia w Pieszycach,
  - w Zespole Szkół i Placówek Kształcenia Zawodowego w Bielawie,
  - w Zespole Szkół Nr 3 im. Kombatantów Rzeczypospolitej w Dzierżoniowie,
  - w Powiatowym Urzędzie Pracy w Dzierżoniowie;
2. Legalność i prawidłowość postępowań w zakresie zamówień publicznych w Powiatowym Centrum Opieki i Wychowania w Pieszycach;
3. Ocena prawidłowości systemu w postępowaniu administracyjnym do wydania decyzji dotyczącej zbierania odpadów dla firmy Clever sp. z o.o. w Częstochowie przez Wydział Ochrony Środowiska i Rozwoju w Starostwie Powiatowym w Dzierżoniowie;
4. Ocena legalności wykonywania obowiązków w zakresie zarządcy dróg powiatowych przez Zarząd Dróg Powiatowych w Dzierżoniowie
5. Ocena organizacji pracy w Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym

w Dzierżoniowie i w Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym im. ks. Jana Twardowskiego w Piławie Górnej

6. Organizacja i zarządzanie w zakresie kontroli zarządczej w Zespole Szkół Nr 1 im. prof. Wilhelma Rotkiewicza w Dzierżoniowie i w Zespole Szkół Nr 2 im. prof. Tadeusza Kotarbińskiego w Dzierżoniowie

Dodatkowo w okresie 2019 – 2021 firma zewnętrzna przeprowadziła, każdego roku, audyt dotyczący bezpieczeństwa informacji i ochrony danych osobowych w Starostwie Powiatowym w Dzierżoniowie. Obowiązek taki wynika z zapisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 2012 r. w sprawie Krajowych Ram Operacyjności, minimalnych wymagań rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych (Dz. U. z 2017 r., poz. 2247) i rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L Nr 119).

Po przeprowadzeniu czynności audytowych uzgadniane są wstępne wyniki audytu w tym w szczególności ustalenia i propozycje zaleceń.

I tak w przypadku zadań audytowych, w którym badany był obszar „gospodarka finansowa” stwierdzono luki w standardach kontroli zarządczej:

- C.12 „Ciągłość działalności,
- C.14 „Szczegółowe mechanizmy kontroli dotyczące operacji finansowych i gospodarczych”.

Zalecono aktualizację dokumentów wewnętrznych i dostosowanie ich do potrzeb jednostki oraz przestrzeganie przepisów prawa.

W przypadku obszaru „zarządzanie w zakresie kontroli zarządczej” luki wystąpiły w standardach kontroli zarządczej:

- A.1 „Przestrzeganie wartości etycznych”,
- A.2 „Kompetencje zawodowe”,
- B.5 – 9 „Zarządzanie ryzykiem”,

- C.10 – 15 „Mechanizmy kontroli”,
- E.19 „Monitorowanie systemu kontroli zarządczej”,
- E.20 „Samocena”.

Zalecono aktualizację dokumentów wewnętrznych, opracowanie procedury dotyczącej zarządzania ryzykiem, skuteczne realizowanie funkcjonowania kontroli.

Kontrole w Starostwie Powiatowym w Dzierżoniowie i w jednostkach organizacyjnych Powiatu w okresie 2019 – 2021

Procedura pracy kontroli opiera się na zapisach w Regulaminie organizacji i zasad kontroli zarządczej w Starostwie Powiatowym w Dzierżoniowie i w jednostkach organizacyjnych Powiatu Dzierżoniowskiego. Kontrole finansowe przeprowadzane są na podstawie wcześniej zaakceptowanego przez Starostę Dzierżoniowskiego planu kontroli na konkretny rok. W niektórych przypadkach można przeprowadzić kontrole poza planem kontroli (w latach 2019 – 2021 nie było takiego przypadku). We wskazanym okresie przeprowadzane były kontrole w placówkach niepublicznych. Ma to związek z bardzo wysokimi kwotami dotacji jakie zostały udzielone tym placówkom (w 2019 r. - 5.042.955,50 zł, w 2020 r. - 6.140.297,83 zł, w 2021 r. - 7.198.080,95 zł). Kontrole obejmowały obszar:

- prawidłowości wykazywania przez placówkę danych o ilości słuchaczy/uczniów dla potrzeb ustalenia wielkości przekazywanych dotacji oświatowych,
- prawidłowości i rzetelności rozliczeń wykorzystania środków publicznych składanych przez placówkę.

Skontrolowane placówki:

- Niepubliczna Szkoła Podstawowa Specjalna „Bajeczne Wzgórza” w Dobrocinie,
- Niepubliczna Szkoła Podstawowa Specjalna „Bajeczne Wzgórza” w Dobrocinie (Oddział Gimnazjalny),
- Niepubliczna Szkoła Przystosowująca do Pracy „Bajeczne Wzgórza” w Dobrocinie,
- Niepubliczna Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Bielawie,
- Niepubliczna Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna „Promyk Słońca” w Dzierżoniowie,

- Centrum Wspomagania Rozwoju - Niepubliczna Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Dzierżoniowie,
- Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczy w Dzierżoniowie,
- Branżowa Szkoła I Stopnia Cech Rzemiosł Różnych i Małej Przedsiębiorczości w Bielawie,
- Policealna Szkoła Medyczna EPSILON w Dzierżoniowie.

W wyniku przeprowadzonych kontroli do budżetu Powiatu Dzierżoniowskiego w okresie 2019 – 2021 zwrócono 17.320,04 zł (13.782,32 zł dotyczyły wcześniejszych kontroli, a postępowanie administracyjne zakończyło się w tym okresie).

Dodatkowo w 2019 i 2020 roku przeprowadzono kontrole w I Liceum Ogólnokształcącym im. Jędrzeja Śniadeckiego w Dzierżoniowie i w II Liceum Ogólnokształcącym im. Jana Pawła II w Dzierżoniowie. Zakres kontroli dotyczył prawidłowości udzielania zamówień publicznych poniżej 30.000 euro w latach 2017 – 2019. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości i nie wydawano zaleceń pokontrolnych. W 2022 roku trwa procedura kontrolna w 3 placówkach niepublicznych.

Ustawa o finansach publicznych z 2009 roku wprowadziła po raz pierwszy do systemu finansów publiczny pojęcie „kontrola zarządcza” w miejsce dotychczasowej kontroli finansowej. Zgodnie z ustawą kontrola zarządcza to ogół działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy. Do obowiązków Starosty Dzierżoniowskiego należy zapewnienie funkcjonowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej w Starostwie Powiatowym w Dzierżoniowie (II poziom kontroli zarządczej) a także w jednostce samorządu terytorialnego (I poziom kontroli zarządczej). W Starostwie Powiatowym w Dzierżoniowie wyznaczono koordynatora ds. kontroli zarządczej jest nim główny specjalista ds. kontroli w Biurze Audytu i Kontroli.

W Starostwie i jego jednostkach ustalone zostały zasady monitorowania i dokonywania samooceny kontroli zarządczej oraz udzielania informacji o stanie kontroli zarządczej. Do końca marca każdego roku koordynator ds. kontroli zarządczej składa na ręce Starosty sprawozdanie z funkcjonowania kontroli zarządczej w Starostwie Powiatowym

w Dzierżoniowie oraz, aby wywiązać się z zadań związanych z nadzorem w ramach II poziomu kontroli zarządczej, kierownicy jednostek organizacyjnych składają na ręce koordynatora informację o stanie kontroli zarządczej w swojej jednostce. W sprawozdaniu szczegółowo opisane są działania dotyczące funkcjonowania kontroli zarządczej w Starostwie Powiatowym w Dzierżoniowie w oparciu o określone przez Ministra Finansów standardy kontroli zarządczej. Dodatkowo raz w roku przeprowadzana jest ankietyzacja z funkcjonowania kontroli zarządczej. Wyniki z przeprowadzonej ankiety są załącznikiem do sprawozdania.

Z up. STAROSTY
Adriana Sibiątek
KIEROWNIK
Biuro Audytu i Kontroli - Audytor Wewnętrzny